

СКЛАДІТЬ СХОДИНИ ПРИЙДЕШНЬОГО...

Краса Києва полонила уяву багатьох художників. Зачарував він і видатного художника Миколу Костянтиновича Реріха.

На Україні художник побував у 1896 році. По дорозі до Криму зупинився в Києві. Цієї зустрічі чекав із хвилюванням. «Був яскравий святковий день, — писав він згодом у щоденнику, — я пішов на базар... Прекрасні плахти, намиста, вишивані сорочки, стрічки, ну і шаровари, як синє море. Накупив плахт, усякої всячини, наслухався дзвінкої співучої мови і назавжди зберіг пам'ять про бандуристів».

Перебуваючи в Києві, художник познайомився з розписами Васнецова і Нестерова у Володимирському соборі, з працями Врубеля, милувався баштами і куполами міста, дніпровськими просторами. Поїздка ця, спогади про походи Володимира, Олега та Ігоря, про славу древнього Києва надихнули митця на створення циклу картин «Початок Русі. Слов'яни». Ця тема цікавила його і раніше. До цього ним уже була напи-

сана картина, викликана роздумами про міжусобиці князів Київської Русі, — «Святополк окаянный». А в задумах поставали нові образи — синів київського князя Володимира — Бориса і Гліба, які так прагнули до єдності й були вбиті за наказом їхнього брата Святополка. І Реріх знов і знов зображує їх — то на човні, що пливе по Дніпру, то на диво-конях, що летять понад Києвом. Не випадково він повернувся до цих образів і в грізні часи Великої Вітчизняної війни радянського народу з фашизмом.

Глибоко відчував М. К. Реріх самотність культури Древньої Русі, синтетичний характер її мистецтва. Це відкрило йому шлях і до монументального, декоративного мистецтва. Він створив чимало чудових ескізів фресок, мозаїк. Хто бував у селі Пархомів-

на Володарського району на Київщині, міг милуватися незрівнянною красою ліній і орнаменту, ритмічним характером композицій і вишуканою гармонією кольорів мозаїк на стінах церкви, здійснених В. Фроловим за ескізами М. Реріха.

Справжнім шедевром є рерівська картина «Ярослав», написана в сорокові роки. Мудрість і спокій на обличчі київського князя. Замислений, сидить він над якимось документом біля розчиненого вікна, за яким здійснюються величні стіни Софійського собору...

Той, хто не знає минулого, не може думати про майбутнє, — в цьому Микола Костянтинович Реріх був переконаний. І тому від усього серця закликав: «З древніх чудесних наменів складіть сходи́ни прийдешнього».

О. АУНОВСЬКА.

Добірка підготовлена позаштатним відділом охорони пам'яток історії та культури.